

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DKK2-420-3/08/EK

Warszawa, dnia 17 lipca 2008 r.

DECYZJA Nr DKK - 56 /2008

Na podstawie art. 18 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekpól” z siedzibą w Grajewie i Rolniczej Spółdzielni Mleczarskiej „Rolmlecz” z siedzibą w Radomiu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, polegającej na połączeniu Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekpól” z siedzibą w Grajewie i Rolniczej Spółdzielni Mleczarskiej „Rolmlecz” z siedzibą w Radomiu.

Uzasadnienie

W dniu 21 kwietnia 2008 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej „Prezesem Urzędu” lub „organem antymonopolowym”, wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na połączeniu Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekpól” z siedzibą w Grajewie i Rolniczej Spółdzielni Mleczarskiej „Rolmlecz” z siedzibą w Radomiu, zwanych dalej również odpowiednio „SM Mlekpól” i „SM Rolmlecz” lub łącznie „Wnioskodawcy”, tj. koncentracji określonej w art. 13 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”.

W związku z faktem, iż:

- 1) spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji, bowiem:
 - łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji - w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia zamiaru koncentracji – przekroczył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej równowartość 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy,

- połączenie dwóch samodzielnych przedsiębiorców jest sposobem koncentracji, określonym w art. 13 ust. 2 pkt 1 ustawy,
- 2) nie występuje w tej sprawie żadna okoliczność z katalogu przesłanek wymienionych w art. 14 ustawy, wyłączająca obowiązek zgłoszenia zamiaru koncentracji, zostało wszczęte, na podstawie art. 49 ust. 2 w związku z art. 13 ust. 2 pkt 1 ustawy, postępowanie antymonopolowe w sprawie koncentracji, o czym, zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), Prezes Urzędu zawiadomił Wnioskodawców pismem z dnia 30 kwietnia 2008 r.

W wyniku przeprowadzonego postępowania Prezes Urzędu ustalił i zważył, co następuje:

Uczestnicy koncentracji

SM Mlekoop – wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS: 0000045142. Przedmiotem faktycznie prowadzonej działalności spółdzielni jest skup i przetwórstwo mleka oraz wyrób serów (PKD 15.51.Z.). Oferta SM Mlekoop obejmuje mleko spożywcze, mleko UHT, mleko w proszku, śmietanki i śmietany, sery twarogowe, sery dojrzewające, masło i miksy maślane, napoje mleczne fermentowane, serwatkę w proszku, sery topione i wędzone.

W 2007 r. SM Mlekoop skupowała mleko na terenie 5 województw, posiadając w rynkach skupu mleka w tych województwach następujące udziały:

- podlaskiego - 38,2%,
- warmińsko-mazurskiego – 36,8%,
- kujawsko-pomorskiego – 7,15%,
- mazowieckiego - 2,1%,
- wielkopolskiego – 0,5%.

SM Mlekoop posiada zakłady produkcyjne na terenie 3 województw: podlaskiego - w Grajewie, Kolnie, Sejnach, Augustowie i Zambrowie, warmińsko-mazurskiego - w Mrągowie oraz kujawsko-pomorskiego - w Bydgoszczy.

W dniu 7 kwietnia 2008 r. SM Mlekpól otrzymała zgodę Prezesa Urzędu na połączenie ze Spółdzielnią Mleczarską „Somlek” z siedzibą w Sokółce („SM Somlek”), prowadzącą działalność również w zakresie skupu i przetwórstwa mleka.¹

SM Somlek prowadziła w 2007 r. skup mleka na terenie województwa podlaskiego, posiadając w rynku skupu mleka tego województwa udział wynoszący 5,4%.

W następstwie realizacji ww. koncentracji udział SM Mlekpól po połączeniu z SM Somlek w rynku skupu mleka w województwie podlaskim wyniesie ok. 43%.

W ofercie przetworów mleczarskich SM Somlek znajdują się: sery dojrzewające, twarogi i serki twarogowe, masła i miksy, napoje i produkty fermentowane, śmietany i śmietanki oraz mleko spożywcze pasteryzowane.

SM Rolmlecz - wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego Nr KRS: 000783864. Przedmiotem faktycznie prowadzonej działalności spółdzielni jest skup i przetwórstwo mleka oraz wyrób serów (PKD 15.51.Z.). Oferta SM Rolmlecz obejmuje mleko spożywcze pasteryzowane, mleko UHT, mleko w proszku, śmietanki i śmietany, twarogi i serki twarogowe, sery dojrzewające, masło i miksy maślane, napoje mleczne fermentowane, serwatkę w proszku, sery topione i wędzone.

SM Rolmlecz skupuje mleko na terenie 11 województw, posiadając w rynkach skupu mleka w tych województwach następujące udziały:

- lubelskiego – 0,8%,
- lubuskiego – 16,5%,
- łódzkiego – <0,1%,
- małopolskiego – 2,8%,
- mazowieckiego - 3,2%,
- podkarpackiego – 6,4%,
- pomorskiego – <0,1%,
- śląskiego – <0,1%,
- świętokrzyskiego – 0,8%,
- wielkopolskiego – 3,3%,
- zachodniopomorskiego – 2,3%.

¹ Decyzja RLU Nr 10/2008 z dnia 7 kwietnia 2008 r.

SM Rolmlecz posiada zakłady mleczarskie na terenie 8 województw: mazowieckiego – w Radomiu i Zwoleń, podkarpackiego - w Dębicy, wielkopolskiego - w Gnieźnie i Poznaniu, małopolskiego - w Przybysławicach, podkarpackiego - w Mielcu, lubuskiego – w Gorzowie Wielkopolskim i Strzelcach Krajeńskich, świętokrzyskiego - w Wójczy oraz dolnośląskiego - w Bolesławcu.

W 2007 r. uczestnicy koncentracji oraz SM Somlek skupili łącznie ok. 1123 mln litrów mleka, przy czym wielkość ta w SM Mlekpól, SM Somlek oraz SM Rolmlecz wyniosła odpowiednio (w milionach litrów): ok. 913, ok. 87 i ok. 123.

Uczestnicy koncentracji sprzedają swoje przetwory mleczne zarówno na rynek krajowy, jak i na rynki Unii Europejskiej (Czechy, Węgry, Słowacja, Bułgaria, Niemcy, Francja, Holandia, Belgia, Anglia i Irlandia) oraz USA, Kanady, krajów Afryki oraz Bliskiego i Dalekiego Wschodu.

Udział sprzedaży poszczególnych produktów na rynek krajowy oraz udział eksportu w 2007 r. w strukturze sprzedaży każdego z produktów wytwarzanych przez SM Mlekpól, SM Somlek oraz SM Rolmlecz przedstawia poniższa tabela:

lp.	nazwa produktu	sprzedaż na rynek krajowy (w %)			eksport (w %)		
		SM Mlekpól	SM Somlek	SM Rolmlecz	SM Mlekpól	SM Somlek	SM Rolmlecz
1	sery dojrzewające	70,0	58,9	92,0	30,0	41,1	8,0
2	twarogi i serki twarogowe	97,8	100,0	97,4	2,2	0,0	2,6
3	masła i miksy	91,9	100,0	51,3	8,1	0,0	48,7
4	napoje i produkty fermentowane	99,7	98,2	100,0	0,3	1,8	0,0
5	śmietany i śmietanki	99,3	100,0	94,7	0,7	0,0	5,3
6	mleko spożywcze pasteryzowane	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0
7	mleko UHT	99,6	-	80,0	0,4	-	20,0
8	mleko w proszku	59,4	-	20,2	40,6	-	79,8

9	serwatka w proszku	48,8	-	43,9	51,2	-	56,1
10	sery topione i wędzone	70,9	-	100,0	29,1	-	0,0

Podstawa prawna i cel gospodarczy koncentracji:

Koncentracja, której podstawę zgłoszenia stanowi art. 13 ust. 2 pkt 1 ustawy, polega na połączeniu SM Mlekoop i SM Rolmlecz. Połączenie tych spółdzielni nastąpi na podstawie art. 96 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 188 poz. 1848 ze zm.), przy czym spółdzielnią przejmującą będzie SM Mlekoop a spółdzielnią przejmowaną SM Rolmlecz. Po dokonaniu koncentracji będzie istniał jeden przedsiębiorca, tj. SM Mlekoop. Podstawę transakcji stanowią uchwały Rady Nadzorczej SM Mlekoop oraz Rady Nadzorczej SM Rolmlecz z dnia 8 marca 2008 r.

Jako przyczynę koncentracji jej uczestnicy wskazali konieczność wzmocnienia potencjału przedsiębiorstwa i utrzymania konkurencyjności SM Mlekoop na rynku otwartym na konkurencję producentów z krajów UE. Celem gospodarczym koncentracji jest wzmocnienie potencjału technologicznego i poprawa wyników ekonomicznych spółdzielni poprzez:

- obniżenie kosztów przerobu w zakładach przetwórczych,
- pełne wykorzystanie zdolności technologicznych zakładów przetwórczych,
- poszerzenie asortymentu produkowanych wyrobów,
- obniżenie nakładów na reklamę i marketing,
- obniżenie kosztów logistycznych,
- lepsze dostosowanie podaży do zmian popytu na poszczególne wyroby.

Ponadto, zdaniem łączących się spółdzielni, koncentracja sprzyjać będzie zapewnieniu bardziej stabilnych warunków współpracy producentom mleka, co umożliwi im dalszy rozwój i poprawę jakości produkcji w gospodarstwach.

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ

Zgodnie z treścią art. 4 pkt 9 ustawy, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane

przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji.

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 134, poz. 937), organ antymonopolowy stwierdził, co następuje:

a) Rynkiem właściwym na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym jest krajowy rynek sprzedaży mleka UHT

Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż działalność uczestników koncentracji pokrywa się w zakresie skupu mleka oraz sprzedaży wyrobów mleczarskich, takich jak: mleko spożywcze, mleko UHT, mleko w proszku, śmietanki i śmietany, sery twarogowe, sery dojrzewające, masło i miksy maślane, napoje mleczne fermentowane, serwatka w proszku, sery topione i wędzone.

Wyznaczając rynek w aspekcie produktowym dla działalności polegającej na skupie mleka należy wskazać, iż mleko surowe służy przede wszystkim do produkcji wyrobów mleczarskich i nie ma substytutów. Określając natomiast rynek w aspekcie geograficznym dla skupu mleka należy wziąć pod uwagę fakt, iż produkcja i skup mleka są regulowane przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (jednolity tekst Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2081 ze zm.), określającej zadania i właściwość jednostek organizacyjnych oraz organów w zakresie organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych zgodnie z regulacjami zawartymi w przepisach Unii Europejskiej. Z uwagi na wynikającą z przepisów organizację skupu mleka w Polsce, a także wynikające z właściwości fizyko-chemicznych bariery i koszty związane z transportem mleka, stwierdzić należy, iż uczestnicy koncentracji działają na lokalnych rynkach skupu mleka, przy czym jako rynek lokalny rozumieć należy obszar poszczególnych województw. Powyższe wynika również z dotychczasowego orzecznictwa Prezesa Urzędu (zobacz decyzja Prezesa Urzędu z dnia 7 kwietnia 2008 r. RLU Nr 10/2008).

Uczestnicy koncentracji działają wspólnie na lokalnym rynku skupu mleka województwa mazowieckiego i województwa wielkopolskiego, ich łączny udział w rynku każdego z tych województw wynosi odpowiednio ok. 5% i ok. 4%, a zatem nie przekracza

20 % progu. Rynek ten nie może zatem zostać uznany za rynek na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Jak wskazano powyżej uczestnicy koncentracji prowadzą także działalność w zakresie sprzedaży wyrobów mleczarskich. W opinii Prezesa Urzędu, wyznaczając dla tych wyrobów rynek właściwy w aspekcie produktowym, należy wziąć pod uwagę zróżnicowane właściwości poszczególnych wyrobów. W związku z tym każdy wyrób (lub grupa wyrobów) stanowić będzie odrębny rynek produktowy. Przykładowo można w tym miejscu wskazać, iż np. z uwagi na określone właściwości mleka UHT takie jak długotrwałość oraz wpływ stosowanych metod utrwalania mleka na składniki odżywcze w nim zawarte, zasadniczo różni się ono od mleka spożywczego pasteryzowanego, stanowiąc odrębny rynek produktowy.

W rozpatrywanej koncentracji rynkami wspólnymi w aspekcie produktowym są rynki sprzedaży następujących produktów mleczarskich:

- mleka spożywczego pasteryzowanego,
- mleka UHT,
- mleka w proszku,
- śmietanki i śmietany,
- twarogów i serów twarogowych,
- serów dojrzewających,
- masła i miksów maślanych,
- napoje i produkty fermentowane,
- serwatki w proszku,
- serów topionych i wędzonych.

W aspekcie geograficznym, w odniesieniu do sprzedaży większości ww. wyrobów, Wnioskodawcy podali, że jest to rynek krajowy. Takie określenie jest również zgodne z dotychczasowym orzecznictwem Prezesa Urzędu (zobacz decyzja Prezesa Urzędu z dnia 7 kwietnia 2008 r. RLU Nr 10/2008). Natomiast, zgodnie z przekazaną w zgłoszeniu informacją, niektóre produkty mleczarskie, takie jak mleko w proszku i serwatka w proszku oraz sery dojrzewające, są przedmiotem obrotu międzynarodowego, zatem w opinii Prezesa Urzędu rynek właściwy geograficznie dla tych trzech rynków produktowych może być szerszy niż krajowy. Takie określenie rynku geograficznego uzasadnia również wysoki udział eksportu ww. produktów w wielkości produkcji i sprzedaży ogółem uczestników

koncentracji. Z uwagi jednak na fakt, iż udział uczestników koncentracji - nawet w przypadku najwęższego określenia rynku w aspekcie geograficznym a więc jako krajowego - nie przekracza w przypadku tych trzech ww. produktów 20 % (dla mleka w proszku wynosi ok.5%; dla serwatki w proszku wynosi ok. 3%, dla serów dojrzewających wynosi ok.10%), ostateczne przesądzenie kwestii rynku właściwego w aspekcie geograficznym dla tych produktów na potrzeby niniejszej decyzji nie jest konieczne.

Z ustaleń Prezesa Urzędu wynika, iż na pozostałych rynkach wspólnych SM Mlekoop, SM Rolmlecz oraz SM Somlek posiadają łączny udział wynoszący około:

- mleko spożywcze pasteryzowane - 15%
- mleko UHT - 35%.
- śmietany i śmietanki - 9%,
- twarogi i serki twarogowe - 5%,
- masła i miksy maślane- 10%,
- napoje i produkty fermentowane -10%,
- sery topione i wędzone - 1%,

Jak wynika z powyższego jedynie w przypadku krajowego rynku sprzedaży mleka UHT łączny udział uczestników koncentracji przekroczył próg 20 % i wyniósł ok. 35% (w tym SM Rolmlecz – 0,03%). A zatem krajowy rynek sprzedaży mleka UHT należy uznać za rynek, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Wielkość rynku sprzedaży mleka UHT w Polsce w roku 2007 wyniosła ok. 679 mln litrów (wartościowo - 1 360 tys. zł). Jak wyżej wskazano udział uczestników przedmiotowej koncentracji w rozpatrywanym rynku przekroczył 1/3 jego wielkości. Główni konkurenci Wnioskodawców na tym rynku osiągnęli w 2007 r. następujące udziały w rynku: Spółdzielnia Mleczarska w Łowiczu – ok. 22% oraz Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA w Wysokim Mazowieckiem – ok. 20%.

Wielkość importu mleka UHT w 2007 r., który prowadzony był głównie przez sieć sklepów LIDL z Republiki Czeskiej, wyniosła 12 mln litrów, tj. ok. 1,7% wielkości rynku. Jak wynika z przekazanych w zgłoszeniu informacji, wielkość importu jest uwarunkowana ceną produktu oraz kosztami transportu, natomiast nie istnieją bariery kontyngentowe i taryfowe w imporcie z UE. Wnioskodawcy przewidują możliwość ekspansji na rynek polski dużych koncernów zachodnioeuropejskich (VALIO, ARLA, NORD MILCH, LACTALIS), poszukujących nowych rynków zbytu w związku z trudnościami w sprzedaży swoich produktów.

Po stronie popytu rynek mleka UHT charakteryzuje się niewielką dynamiką wzrostu i jest w ocenie Wnioskodawców w miarę stabilny. Charakterystyczną cechą tego rynku jest konsolidacja odbiorców i tworzenie się dużych organizmów gospodarczych zajmujących się zakupem i sprzedażą mleka UHT oraz znaczący udział wśród odbiorców tzw. hurtu nowoczesnego typu Makro i Selgros, sklepów wielkopowierzchniowych oraz sieci dyskontowych (LIDL, Biedronka).

b) Przedmiotowa koncentracja nie wywiera wpływu na żaden rynek w układzie wertykalnym

Z ustaleń organu antymonopolowego wynika, iż brak jest rynków na których istniałyby powiązania wertykalne pomiędzy uczestnikami koncentracji.

c) Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym na rynek skupu mleka w województwie podlaskim

Z ustaleń organu antymonopolowego wynika, iż w następstwie realizacji koncentracji polegającej na połączeniu z SM Somlek, na którą SM Mlekpól otrzymała w dniu 7 kwietnia 2008 r. zgodę Prezesa Urzędu, rynkiem właściwym, na który rozpatrywana koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym będzie rynek skupu mleka w województwie podlaskim, w którym udział SM Mlekpól po połączeniu z SM Somlek wyniesie ok. 43%. Rynek ten należy zatem uznać za rynek na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym.

Ocena skutków koncentracji

Stosownie do treści art. 18 ustawy Prezes Urzędu, w drodze decyzji, wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku.

Zgodnie z art. 4 pkt 10 tej ustawy przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Oceniając rozpatrywaną koncentrację Prezes Urzędu stwierdził, iż nie niesie ona ze sobą zagrożeń dla konkurencji i działających na rynku polskim podmiotów, z uwagi na niżej wskazane okoliczności:

- rynkiem, na który koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym jest krajowy rynek sprzedaży mleka UHT, w którym jej uczestnicy osiągnęli wprawdzie w 2007 r. łączny udział na poziomie ok. 35 %, jednak wielkość ta wynika głównie z dotychczasowego udziału sprzedaży realizowanej przez SM Mlekoop. Udział w tym rynku SM Rolmlecz jest marginalny i wynosi zaledwie ok. 0,03%. Wzrost jaki uzyskają uczestnicy koncentracji na tym rynku nie będzie zatem istotny,
- nie zidentyfikowano rynków, na które koncentracja wywierałby wpływ w układzie wertykalnym,
- zidentyfikowano rynek skupu mleka w województwie podlaskim jako rynek właściwy, na który rozpatrywana koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym (po połączeniu z SM Somlek), jednak przekraczający 40% udział SM Mlekoop w ww. rynku nie wywiera bezpośredniego wpływu na pozycję Wnioskodawców na krajowym rynku sprzedaży mleka UHT, na który to rynek koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz w związku z faktem, iż przedmiotowa transakcja nie spowoduje istotnego ograniczenia konkurencji na rynku, w szczególności poprzez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej, należy stwierdzić, iż rozpatrywana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 18 ustawy, co uzasadnia wydanie przez Prezesa Urzędu zgody na jej dokonanie.

Wobec powyższego orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

*Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Zastępca Dyrektora
Departamentu Kontroli Koncentracji
Danuta Gruszczyńska*

Otrzymują:

Spółdzielnia Mleczarska
„Mlekpól”
ul. Elewatorska 13
19-203 Grajewo

Rolnicza Spółdzielnia Mleczarska
„Rolmlecz”
ul. Toruńska 6
26-600 Radom